

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยสรุป และอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. ศึกษาเจตคติทางการเรียนของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้เรียนที่เรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผู้เรียนที่เรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะมีเจตคติทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลหนองใหญ่ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 68 คน

2. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนอนุบาลหนองใหญ่ อำเภอนองใหญ่ จังหวัด ชลบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 35 คน ได้จากการสุ่มเป็นกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 เจตคติทางการเรียน

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วย การเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ใช้ รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามแนวคิดของ ทาบ (Taba, 1962) ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิจัยความต้องการ สำรวจสภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคมและผู้เรียน โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกจากบุคคลที่ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น โดยการสัมภาษณ์ ความต้องการการจัดการศึกษาของชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของ ประเทศไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ขั้นที่ 3 คัดเลือกเนื้อหาสาระ ผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาที่สำคัญตามความต้องการของ ท้องถิ่นและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ดังนี้ ประวัติและความเป็นมา คำขวัญประจำอำเภอ สภาพทั่วไปทาง ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจและประเพณีที่สำคัญของอำเภอนองใหญ่ สถานที่ท่องเที่ยวสถานที่สำคัญ

ขั้นที่ 4 จัดเนื้อหาสาระ โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกและจัดลำดับเนื้อหาสาระ โดยคำนึงถึง ความต่อเนื่อง ความยากง่ายของเนื้อหาภูมิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 5 คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำผู้เรียนศึกษาจากสถานที่จริง การอภิปรายกลุ่มการค้นคว้าและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง

ขั้นที่ 6 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับเนื้อหา ความต่อเนื่อง ให้และสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน

ขั้นที่ 7 กำหนดสิ่งที่ประเมินและวิธีการประเมินผล ผู้วิจัยกำหนดการวัดและประเมินตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยใช้แบบทดสอบ ได้แก่ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบสังเกต ได้แก่ แบบการสังเกตการณ์ทำกิจกรรมกลุ่ม การแสดงความคิดเห็นและการตอบคำถามของผู้เรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ความต้องการในการจัดการศึกษาของชุมชน มีลักษณะข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ
2. แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 แผน เวลา 20 ชั่วโมง
3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน มีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ
 - 3.1 มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (IOC) ตั้งแต่ .67 ถึง 1.00
 - 3.2 มีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ .47 ถึง .60
 - 3.3 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ .59 ถึง .90
 - 3.4 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .99
4. แบบวัดเจตคติทางการเรียน มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ
 - 4.1 มีดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ .67 ถึง 1.00 จำนวน 20 ข้อ
 - 4.2 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ .40 ถึง .87
 - 4.3 มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .94

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลนองใหญ่ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี จำนวน 35 คน โดยกำหนดแผนการทดลอง One- group pre - test post - test design

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อด้วยตัวเอง โดย ทำการทดสอบผู้เรียนก่อนการทดลอง (Pretest) ด้วยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดเจตคติทางการเรียนของผู้เรียน หลังจากนั้น ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อผู้เรียนเรียนรู้ครบตามหลักสูตรแล้วทำการทดสอบผู้เรียนหลังการทดลอง (Posttest) ด้วยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวัดเจตคติของผู้เรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลองใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการ นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน แล้วหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนด้วยคะแนนที่ ($t - test$)

2. เจตคติทางการเรียน โดยการนำแบบวัดเจตคติมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้ววิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท แล้วหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนน เจตคติทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแล้ว การวิเคราะห์เปรียบเทียบเจตคติทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนด้วยคะแนนที่ ($t - test$)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัย ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4 ดังนี้

1. โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วย
การเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินความเหมาะสมความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

1. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการ
เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 14.25 และมี
คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 37.51 โดยที่คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เท่ากับ 23.26

2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ต่อการเรียนรู้
ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภ
อนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. เจตคติทางการเรียนของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาพรวม เจตคติที่มีต่อการเรียนก่อนเรียน อยู่ในระดับน้อย และ เจตคติ
ที่มีต่อการเรียน หลังเรียนอยู่ในระดับมาก

4. เจตคติทางการเรียนของผู้เรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่เจตคติทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน ทำให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยนำไปสู่แนวทางการอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากในการพัฒนาหลักสูตรได้ใช้แนวคิดพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962) โดยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 วิจัยความต้องการ โดยการสำรวจสภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น จากการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น โดยการสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์ความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียน แล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดทำหลักสูตร โดยมุ่งเน้นความต้องการในการจัดการศึกษาของชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง ขั้นที่ 2 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สารที่ 4 ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ศ. 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและดำรงความเป็นไทย ขั้นที่ 3 คัดเลือกเนื้อหาสาระ โดยคัดเลือกเนื้อหาที่สำคัญตามความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ขั้นที่ 4 จัดเนื้อหาสาระ โดยคัดเลือกและจัดลำดับเนื้อหาสาระ โดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง ความยากง่าย วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน ขั้นที่ 5 คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ จัดให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับเนื้อหา และสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน ขั้นที่ 6 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศึกษาจากสถานที่จริง

การอภิปรายกลุ่ม การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ขั้นที่ 7 กำหนด สิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล โดยการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ให้ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ใช้วิธีการที่หลากหลายและการประเมินตามสภาพจริง ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจอร์รี่ (Jerry, 1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาหลักสูตร และการออกแบบกราฟฟิคที่มีประสิทธิภาพ พบว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ควรเริ่มจาก การแต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ และนักการศึกษา เป็นต้น หลังจากดำเนินการ พัฒนาหลักสูตรแล้ว ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ทราบโดยทั่วกัน ทั้งนี้หน่วยงานต้น ตั้งก่ควรส่งเสริม ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมด้วย และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ บินดา (Binda, 1989) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผู้บริหารกับการนำหลักสูตรไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรให้ความสนใจ กับความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนการจัดสรรเวลา การจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ รวมถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารและครูผู้สอน จะต้อง เป็นผู้มีบทบาท ในการใช้หลักสูตร โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เอกลักษณ์ของท้องถิ่น และความต้องการของชุมชน โดยที่ผู้บริหารจะต้องให้คำปรึกษา ก่อนการนำ หลักสูตร ไปใช้ ตลอดจนการติดตาม ผลการใช้หลักสูตร โดยคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบและขั้นตอนในการพัฒนา หลักสูตร ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดย องค์ประกอบของหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้แก่ ความเป็นมาของหลักสูตร หลักการของ หลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร ระยะเวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ให้มีความเหมาะสมครบถ้วนและสอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทาบา (Taba, 1962) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วยวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา กระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผล ซึ่งการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรจะต้องมี ความสัมพันธ์เชื่อมโยงและมีความต่อเนื่องกัน เนื้อหาสาระของหลักสูตร จะต้องจัดให้ผู้เรียนได้ ศึกษาตามแนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังที่ ชำรง บัวศรี (2532, หน้า 8) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการองค์ประกอบหลักสูตรว่า หาก หลักสูตรใดมีองค์ประกอบของหลักสูตรที่ไม่ครบถ้วน ก็จะทำให้ไม่สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อนำ โครงร่างหลักสูตรที่พัฒนาแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความ

เที่ยงตรงค้ำเนื้อหา และประเมินความเหมาะสม ปรากฏว่าโครงร่างของหลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ ก็มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเช่นกัน และการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียน โรงเรียนอนุบาลหนองใหญ่ เพื่อหาข้อบกพร่องและทำการปรับปรุงจนได้หลักสูตรที่ดีและมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อชุมชนท้องถิ่นที่อยู่อาศัยของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชำรง บัวศรี (2532, หน้า 146) กล่าวว่าหลักสูตรท้องถิ่นควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ อาชีพที่กระทำกันในพื้นที่ การอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม ประวัติความเป็นมา ประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น และควรมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของชีวิตและชุมชนนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑา วงศ์รัตน์ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ประเพณีท้องถิ่น ของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า หลักสูตรที่มีคุณภาพจะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เหมาะสมกับผู้เรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับประสบการณ์อื่น ๆ ได้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพรณ บุญรอด (2546) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เกษตรศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีวิธีการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ การพัฒนาหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เจตคติทางการเรียนของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า เจตคติทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เรียนรู้จากสถานที่จริง ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน สามารถทำให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องที่ยากให้เป็นเรื่องง่ายได้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง ทำให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (McCarthy, 1985, p. 9) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตามความสามารถและความแตกต่างของผู้เรียน

จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและตั้งใจเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียน เรียนอย่างสนุกสนาน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม เป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิทธิเดช น้อยไม้ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง นครปฐมบ้านเรา สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องกับชุมชน เหมาะสมกับผู้เรียนและสามารถนำไปใช้ในประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งส่งผลให้เจตคติของผู้เรียน ที่มีต่อจังหวัดนครปฐมที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น สูงกว่าผู้เรียนที่ไม่ได้เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา พดศรี (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดสกลนคร สำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาที่ผ่านมา มีเนื้อหาบางส่วนไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตหรือท้องถิ่นของผู้เรียนที่อาศัยอยู่ ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา จัดทำสาระของหลักสูตร ประกอบด้วย 10 สาระ คือ ประวัติความเป็นมา สภาพทั่วไปทางภูมิศาสตร์ การปกครอง สาธารณูปโภคและการให้บริการของรัฐ ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว สภาพทางสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีกับการประกอบอาชีพ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ บุคคลสำคัญของจังหวัด และงานประเพณีของจังหวัด ซึ่งผลจากการนำหลักสูตรไปใช้พบว่า ผู้เรียนทุกคนมีคะแนนพัฒนาการทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผู้เรียนทุกคนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการพัฒนาหลักสูตร

1.1 การพัฒนาหลักสูตร ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

1.2 การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ควรต้องมีความร่วมมือระหว่าง ครู ผู้เรียน ผู้บริหาร สถานวัฒนธรรมอำเภอ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มาก เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นตนเอง ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นประสบการณ์ในการพัฒนาความเป็นอยู่และสังคมของตนเอง

1.3 การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ควรจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทุกระดับชั้น

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มประสบการณ์อื่นและในระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้ได้ผลดียิ่งขึ้น